

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Κληρονομιά>Προσαρμογή εμπράγματων δικαιωμάτων Προσαρμογή εμπράγματων δικαιωμάτων

Ισπανία

1 Ποια είναι τα εμπράγματα δικαιώματα που θα μπορούσαν να απορρέουν από κληρονομική διαδοχή σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους;

Τα εμπράγματα δικαιώματα μεταβιβάζονται αιτία θανάτου και δεν αποσβέννυνται με τον θάνατο του δικαιούχου τους. Στα εν λόγω δικαιώματα περιλαμβάνονται τα δικαιώματα κυριότητας, οι δουλείες (μαζί με την κυριότητα επί του δεσπόζοντος ακινήτου) και οι εμπράγματες ασφάλειες (υποθήκες, μαζί με τις ασφαλισμένες απαιτήσεις). Αντιθέτως, η επικαρπία αποσβέννεται με τον θάνατο του επικαρπωτή [άρθρο 513 παράγραφος 1 του ισπανικού αστικού κώδικα (Código Civil)].

Η κληρονομική διαδοχή μπορεί να αποτελέσει αίτια γένεσης νέων εμπράγματων δικαιωμάτων, βάσει είτε της βούλησης του διαθέτη (π.χ. κληροδοσία επικαρπίας, δικαιώματα χρήσης ή οίκησης, σύσταση δουλείας) είτε του νόμου (νόμιμη επικαρπία την οποία προβλέπει ο νόμος υπέρ του/της συζύγου σε διαδοχή εκ διαθήκης ή εξ αδιαθέτου).

2 Καταχωρίζονται τα εν λόγω εμπράγματα δικαιώματα σε μητρώο δικαιωμάτων επί ακίνητης ή κινητής περιουσίας και, σε καταφατική περίπτωση, είναι η εν λόγω καταχώριση υποχρεωτική; Σε ποιο/-α μητρώο/-α καταχωρίζονται και ποιες είναι οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της καταχώρισης;

Η καταχώριση δεν έχει συστατικό χαρακτήρα, δηλαδή ο νόμος δεν την προβλέπει ως όρο κτήσης του δικαιώματος (με την εξαίρεση της υποθήκης). Ωστόσο, δεδομένου ότι η καταχώριση στο κτηματολόγιο παρέχει προστασία στον καταχωρισμένο δικαιούχο, στην πράξη οι δικαιούχοι συνήθως ζητούν την καταχώριση.

Τίτλους κληρονομικής διαδοχής αποτελούν η διαθήκη, η κληρονομική σύμβαση, η δήλωση εξ αδιαθέτου κληρονόμων και το ευρωπαϊκό κληρονομητήριο [άρθρο 14 του νόμου περί υποθηκών (Ley Hipotecaria)]. Εντούτοις, κατά γενικό κανόνα, αν και οι ανωτέρω πράξεις προσδίδουν το καθεστώς του κληρονόμου ή του κληροδόχου, δεν είναι δυνατή η βάσει αυτών άμεση νέα καταχώριση των δικαιωμάτων που είναι καταχωρισμένα στο όνομα του θανόντος. Η μεταβίβαση των δικαιωμάτων επί συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου της κληρονομίας πρέπει να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδοχής, μέσω διανομής της κληρονομίας, την οποία μπορούν να πραγματοποιήσουν οι κληρονόμοι (ενώπιον συμβολαιογράφου, ώστε να μπορεί να καταχωριστεί), ή, αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των κληρονόμων, μέσω δικαστικής διαδικασίας.

Πριν από τη διανομή της κληρονομίας, ο κληρονόμος μπορεί να ζητήσει μόνο την καταχώριση στο μητρώο σημείωσης για το δικαίωμα που αναμένεται να αποκτήσει επί των καταχωρισμένων περιουσιακών στοιχείων, ώστε να υπάρχει δημοσιότητα έναντι των τρίτων.

Ως προς τους κληροδόχους συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, ο νόμος ορίζει ότι αυτοί αποκτούν την κυριότητα επί του εν λόγω στοιχείου κατά τον χρόνο του θανάτου του διαθέτη (άρθρο 882 του αστικού κώδικα), πλην όμως ο κληροδόχος δεν μπορεί αυτοδυνάμως να αναλάβει την κατοχή του περιουσιακού στοιχείου (άρθρο 885 του αστικού κώδικα), εκτός αν ο διαθέτης τον έχει εξουσιοδοτήσει να το πράξει. Ο νόμος απονέμει στον κληροδόχο το δικαίωμα να απαιτήσει από τους κληρονόμους να του παραδώσουν το περιουσιακό στοιχείο και η σχετική πράξη, δηλαδή η σχετική συμβολαιογραφική πράξη παράδοσης, μπορεί να καταχωριστεί. Αν οι κληρονόμοι αρνηθούν να παραδώσουν περιουσιακό στοιχείο, ο κληροδόχος πρέπει να επιδιώξει δικαστικά την ικανοποίηση του δικαιώματός του.

Ο κανόνας της διανομής της κληρονομίας μετά τον θάνατο υπόκειται σε ορισμένες εξαιρέσεις: σε αυτές ανήκουν οι περιπτώσεις που ο διαθέτης διένειμε την κληρονομία με πράξη εν ζωή ή με πράξη τελευταίας βούλησης και οι περιπτώσεις που υπάρχει μόνο ένας κληρονόμος.

Για την καταχώριση περιουσιακού στοιχείου απαιτείται, επίσης, η υποβολή σχετικής δήλωσης στις φορολογικές αρχές, ώστε να πληρωθούν οι σχετικοί φόροι μεταβίβασης.

3 Ποια αποτελέσματα συνδέονται με την καταχώριση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων;

Μετά την καταχώριση, ο αποκτήσας βάσει τίτλου κληρονομικής διαδοχής τεκμαίρεται νόμιμος κάτοχος, έχει τη δυνατότητα διάθεσης του οικείου περιουσιακού στοιχείου και απολαμβάνει την ίδια προστασία που απολάμβανε ο δικαιοπάροχός του έναντι κάθε τρίτου αποκτήσαντος που δεν έχει καταχωρίσει το δικαίωμά του.

4 Προβλέπονται ειδικοί κανόνες και διαδικασίες για την προσαρμογή εμπράγματος δικαιώματος το οποίο ορισμένο πρόσωπο διαθέτει βάσει του εφαρμοστέου στην κληρονομική διαδοχή δικαίου στην περίπτωση που το εν λόγω εμπράγματο δικαίωμα δεν είναι γνωστό στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο γίνεται η επίκλησή του;

Ο νόμος 29/2015 για τη διεθνή δικαστική συνεργασία όριζε στο άρθρο 61:

«1. Αν αλλοδαπή απόφαση ή αλλοδαπό δημόσιο έγγραφο διατάσσει μέτρα ή απονέμει δικαιώματα τα οποία είναι άγνωστα στο ισπανικό δίκαιο, ο υπεύθυνος του μητρώου τα προσαρμόζει, στο μέτρο του δυνατού, σε μέτρα ή δικαιώματα που προβλέπονται από το ισπανικό δίκαιο ή που είναι γνωστά σε αυτό και τα οποία έχουν παρόμοια αποτελέσματα ή εξυπηρετούν παρόμοιους σκοπούς ή συμφέροντα, υπό τον όρο ότι η εν λόγω προσαρμογή δεν επιφέρει αποτελέσματα που βρίσκουν πέραν αυτών που θα είχαν τα αλλοδαπά μέτρα ή δικαιώματα στη χώρα προέλευσής τους. Πριν από την καταχώριση, ο υπεύθυνος του μητρώου ενημερώνει τον δικαιούχο του δικαιώματος ή του μέτρου για την προσαρμογή που πρόκειται να πραγματοποιηθεί.

2. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να προσβάλει την προσαρμογή ενώπιον δικαιοδοτικού οργάνου.»

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/10/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.